

Onderwerp: Maatregelverordening WWB, IOAW en IOAZ
gemeente Overbetuwe 2013

Ons kenmerk: 12RB000197

Nr. 8

De raad van de gemeente Overbetuwe;

gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders van 18 december 2012;

gelezen het advies van de voorbereidende vergadering van 15 januari 2013;

gelet op artikel(en) 8, eerste lid, onderdeel b. en h., 9a, twaalfde lid en 18 eerste, tweede en derde lid van de Wet werk en bijstand, 20 en 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en 20 en 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

b e s l u i t :

vast te stellen de

Maatregelverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Overbetuwe 2013

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. college: het college van burgemeester en wethouders;
- b. grondslag: de grondslag, als bedoeld in artikel 5 IOAW of artikel 5 IOAZ;
- c. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
- d. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
- e. maatregel: het verlagen van de bijstand of de langdurigheidstoeslag op grond van artikel 18, tweede lid WWB; het verlagen van de uitkering op grond van artikel 20, tweede lid IOAW of artikel 20, eerste lid IOAZ dan wel weigeren van de uitkering, bedoeld in artikel 20, eerste lid IOAW of artikel 20, tweede en derde lid IOAZ;
- f. uitkering: bijstand op grond van de WWB, uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;
- g. WWB: Wet werk en bijstand.

Hoofdstuk 2 De maatregel

Artikel 2 Opleggen van een maatregel

1. Het college legt in overeenstemming met deze verordening een maatregel op als de belanghebbende naar het oordeel van het college tekortschietend besef van verantwoordelijkheid toont voor de voorziening in het bestaan of als belanghebbende de uit de WWB, IOAW en IOAZ voortvloeiende verplichtingen niet of onvoldoende nakomt. Dit geldt ook als belanghebbende zich tegenover het college zeer ernstig misdraagt.
2. Een maatregel wordt afgestemd op:
 - a. de ernst van de gedraging;
 - b. de mate van verwijtbaarheid van de gedraging, en
 - c. de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert.

Artikel 3 Berekeningsgrondslag

1. De maatregel wordt toegepast op de bijstandsnorm, als bedoeld in artikel 5, onder c WWB dan wel op de grondslag IOAW /IOAZ.
2. In afwijking van het eerste lid kan het college de maatregel ook toepassen op de toegekende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB of de langdurigheidstoeslag als de verwijtbare gedraging daartoe aanleiding geeft.

Artikel 4 Afzien van het opleggen van een maatregel

1. Het college ziet af van het opleggen van een maatregel als:
 - a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, of
 - b. de gedraging meer dan één jaar voor constatering van die gedraging door het college heeft plaatsgevonden, of
 - c. het college dringende redenen aanwezig acht.
2. Als het college afziet van het opleggen van een maatregel op grond van dringende redenen, doet het college hiervan schriftelijk mededeling.

Artikel 5 Ingangsdatum en tijdvak

1. Het college legt de maatregel op met ingang van de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin het besluit tot het opleggen van de maatregel aan de belanghebbende bekend is gemaakt. Daarbij gaat het college uit van de voor die maand geldende bijstandsnorm inclusief de bijzondere bijstand verleend op grond van artikel 12 WWB dan wel de grondslag IOAW/IOAZ.
2. In afwijking van het eerste lid, kan het college de maatregel met terugwerkende kracht opleggen, voor zover de uitkering of langdurigheidstoeslag nog niet is uitbetaald.
3. In afwijking van het eerste en tweede lid, kan het college de maatregel met terugwerkende kracht opleggen, als het niet mogelijk is de maatregel op te leggen door middel van verlaging van de uitkering in de eerstvolgende maand(en).
4. Als het college een maatregel niet kan opleggen, omdat het recht op uitkering is beëindigd, kan de van toepassing zijnde maatregel alsnog worden opgelegd, als het college aan belanghebbende binnen een jaar na de einddatum van de uitkering opnieuw een uitkering toekent.

Artikel 6 Samenloop van gedragingen

1. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere in de WWB, dan wel IOAW of IOAZ genoemde verplichtingen, legt het college één maatregel op. Als voor

schending van die verplichtingen maatregelen van verschillende hoogten gelden, legt het college de hoogste maatregel op. De bestuurlijke boete gaat voor op de maatregel.

2. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in de WWB, dan wel IOAW of IOAZ genoemde verplichtingen, legt het college voor iedere gedraging een afzonderlijke boete of maatregel op. Deze boeten of maatregelen legt het college gelijktijdig op, tenzij dit gelet op de omstandigheden waarin belanghebbende verkeert niet verantwoord is.

Hoofdstuk 3 Het niet nakomen van de verplichtingen

Artikel 7 Indeling in categorieën

Gedragingen van een belanghebbende waarmee de uit de WWB, IOAW en IOAZ voortvloeiende verplichtingen niet of onvoldoende zijn nagekomen, onderscheidt het college in de volgende categorieën:

1. *Eerste categorie:*
het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie.
2. *Tweede categorie:*
 - a. het niet, dan wel onvoldoende, meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak, als bedoeld in artikel 44a WWB;
 - b. het niet in voldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling;
 - c. het langer dan de in artikel 13 WWB genoemde duur verblijf houden buiten Nederland, tenzij tijdens die langere duur aantoonbaar voldoende getracht is algemeen geaccepteerd arbeid te verkrijgen.
3. *Derde categorie:*
 - a. gedragingen die de inschakeling naar arbeid belemmeren;
 - b. het niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen of te aanvaarden;
 - c. het niet of in onvoldoende mate meewerken aan activiteiten, scholing of werkzaamheden, gericht op de arbeidsinschakeling;
 - d. het niet in voldoende mate nakomen van een verplichting, opgelegd op grond van artikel 55 WWB of artikel 37, eerste lid, onderdeel e. IOAW respectievelijk IOAZ;
 - e. door het college opgedragen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden die belanghebbende naar vermogen kan verrichten. Deze werkzaamheden verricht belanghebbende naast of in aanvulling op reguliere arbeid. Deze werkzaamheden leiden niet tot verdringing op de arbeidsmarkt (categorie 2 of 3);
 - f. het door houding en gedrag er ondubbelzinnig blijk van geven de verplichtingen bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b. WWB, niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder zoals bedoeld in artikel 9a, eerste lid WWB.
4. *Vierde categorie:*
 - a. het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid of een detachingsbaan als bedoeld in de re-integratieverordening;
 - b. het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid of een detachingsbaan als bedoeld in de re-integratieverordening.

Artikel 8 Hoogte en duur van de maatregel

1. Onverminderd artikel 2, tweede lid van de verordening wordt de maatregel vastgesteld op:
 - a. 10% van de bijstandsnorm of grondslag gedurende één maand bij een gedraging van de 1e categorie;
 - b. 20% van de bijstandsnorm of grondslag gedurende één maand bij gedragingen van de 2e categorie;
 - c. 50% van de bijstandsnorm of grondslag gedurende één maand bij gedragingen van de 3e categorie;
 - d. 100% van de norm gedurende één maand bij een gedraging van de 4e categorie.
2. Het college verdubbelt de duur van de maatregel als bedoeld in het eerste lid, als de belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarbij een maatregel is opgelegd, opnieuw schuldig maakt aan een verwijtbare gedraging van dezelfde of hogere categorie. Het besluit waarbij van het opleggen van een maatregel om dringende redenen wordt afgezien, wordt gelijkgesteld met een besluit tot het opleggen van een maatregel.
3. Het college verhoogt de maatregel als bedoeld in het eerste lid, als de belanghebbende binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarbij een maatregel is opgelegd, volhardt in de verwijtbare gedraging. Het besluit waarbij van het opleggen van een maatregel om dringende redenen wordt afgezien, wordt gelijkgesteld met een besluit tot het opleggen van een maatregel.

Artikel 9 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

1. Als een belanghebbende een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, heeft betoond als bedoeld in artikel 18 WWB, dan wel artikel 41, eerste lid IOAW of IOAZ, verlaagt het college de uitkering. Onder het begrip 'tekortschietend besef van verantwoordelijkheid' worden niet begrepen gedragingen als bedoeld in artikel 8 van deze verordening.

Onder tekortschietend besef wordt in ieder geval begrepen het op een onverantwoorde wijze besteden van vermogen, inbegrepen het doen van een schenking, voorafgaand of tijdens de bijstandsverlening. Dit tekortschietend besef geldt ook voor belanghebbende die voorafgaande aan de bijstand door eigen toedoen algemeen geaccepteerde arbeid niet heeft behouden, dan wel aangeboden algemeen geaccepteerde arbeid heeft geweigerd.
2. De maatregel bedraagt 100% van de bijstandsnorm dan wel de grondslag voor de duur van de periode dat belanghebbende als gevolg van zijn gedragingen langer recht heeft op een uitkering.
3. Het college wijzigt de maatregel na drie maanden naar 50% van de bijstandsnorm dan wel de grondslag voor de resterende duur van de periode dat belanghebbende als gevolg van zijn gedragingen langer recht heeft op een uitkering.

Hoofdstuk 4 Zeer ernstige misdragingen

Artikel 10 Zeer ernstige misdragingen

Het college legt gedurende een maand een maatregel op van minimaal 50% van de bijstandsnorm dan wel de grondslag als een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover het college, de in zijn opdracht werkende ambtenaren of derden, onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van de wet, als bedoeld

in artikel 18, tweede lid WWB, artikel 20, tweede lid IOAW, artikel 20, eerste lid IOAZ en artikel 3 van deze verordening.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 11 Hardheidsclausule

Het college kan één of meerdere artikelen van deze verordening buiten toepassing laten of daarvan afwijken, voor zover toepassing, gelet op het belang van het betoonde besef van verantwoordelijkheid en het nakomen van de verplichtingen door belanghebbende, leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 12 Intrekking oude regeling

De Maatregelverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Overbetuwe 2010, zoals vastgesteld bij besluit van 27 april 2010, wordt ingetrokken.

Artikel 13 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 15 februari 2013.

Artikel 14 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Maatregelverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Overbetuwe 2013.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 5 februari 2013.

DE RAAD VOORNOEMD,
de griffier, de voorzitter,

drs. A.J. van den Brink R.T. Metz.

Algemene toelichting

Rechten en plichten in de WWB

De gemeenteraad heeft in de WWB een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Ook gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet de gemeenteraad het eigen gemeentelijk beleid vastleggen in een verordening.

Artikel 18, eerste lid WWB spreekt over het afstemmen van de bijstand en daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is.

Wanneer het college tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, legt het een maatregel op. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het college af van het opleggen van een maatregel. Het college moet daarbij rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het college kan dan ook van het opleggen van een maatregel afzien als het college daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

De term 'maatregel'

Het verlagen van de uitkering omdat de belanghebbende zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate is nagekomen, wordt aangeduid als het afstemmen van de uitkering op de mate waarin de belanghebbende de opgelegde verplichtingen nakomt.

Met het begrip 'afstemmen' wordt benadrukt dat rechten en plichten één kant van dezelfde medaille vormen.

Toch is er voor gekozen om het verlagen van de uitkering vanwege het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen aan te geven als het opleggen van een maatregel. Daarmee wordt aangesloten bij het spraakgebruik dat sinds de Wet Boeten en Maatregelen gebruikelijk is. Ook wordt het sanctionerende karakter ervan benadrukt. Het opleggen van een maatregel is géén punitieve sanctie, waarbij het leedtoevoegende karakter voorop staat, maar een reparatoire sanctie (ook wel herstelsanctie genoemd), gericht op het (weer) in overeenstemming brengen van de hoogte van de uitkering met de mate waarin de belanghebbende de aan de uitkering verbonden verplichtingen nakomt.

Om te onderstrepen dat de verordening de juridische grondslag vormt voor de gemeente om maatregelen op te leggen wanneer een uitkeringsgerechtigde niet aan een verplichting voldoet, wordt de verordening een maatregelverordening genoemd.

Niet verlenen van medewerking

Het niet verlenen van medewerking zal niet snel aanleiding geven tot het opleggen van een maatregel. Het belangrijkste voorbeeld van de medewerkingsplicht is het toestaan van een huisbezoek. In de praktijk zal het niet toestaan van een huisbezoek echter leiden tot beëindiging of intrekking van het recht op bijstand, omdat het recht op bijstand niet kan worden vastgesteld.

Schending van de inlichtingenplicht

De bestuurlijke boete is per 1 januari 2013 opnieuw ingevoerd in de WWB, IOAW en IOAZ. De bestuurlijke boete legt het college op bij een schending van de inlichtingenplicht en komt in de plaats van de verlaging van de bijstand.

Verrekening bestuurlijke boete bij recidive

De WWB verplicht de gemeenteraad in een verordening nadere regels vast te stellen over de bevoegdheid de beslagvrije voet tijdelijk buiten werking te stellen bij verrekening van de recidiveboete. Gemeenten krijgen daarmee de ruimte een afweging te maken van situaties of omstandigheden waarin het buiten werking stellen van de beslagvrije voet niet proportioneel wordt geacht. Het is mogelijk deze regels onder te brengen in de maatregelverordening. Er is echter voor gekozen deze regels niet in deze verordening op te nemen. Dit is namelijk een gecombineerde WWB, IOAW en IOAZ verordening. De regels over de bevoegdheid de beslagvrije voet tijdelijk buiten werking te stellen bij verrekening van de recidiveboete zijn neergelegd in de Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Overbetuwe.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit artikel worden de in deze verordening gehanteerde begrippen gedefinieerd. Deze begrippen behoeven geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 2 De maatregel

Artikel 2 Afstemming

In de maatregelverordening worden voor allerlei gedragingen die een schending van een verplichting betekenen, standaardmaatregelen vastgesteld in de vorm van een vaste (percentuele) verlaging van het bedrag van de uitkering.

In het tweede lid is de hoofdregel neergelegd: het college moet een op te leggen maatregel afstemmen op de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid van de gedraging. Dit betekent dat het college bij elke op te leggen maatregel moet nagaan of gelet op de individuele omstandigheden van de belanghebbende afwijking van de hoogte en de duur van de voorgeschreven standaardmaatregel geboden is. Afwijking van de standaardmaatregel kan zowel een verzwaring als een matiging betekenen. Dit betekent dat het college bij het beoordelen of een maatregel moet worden opgelegd, en zo ja welke, telkens de volgende drie stappen moet doorlopen:

1. Stap 1: vaststellen van de ernst van de gedraging.
2. Stap 2: vaststellen van de verwijtbaarheid.
3. Stap 3: vaststellen van de omstandigheden van de belanghebbende.

De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in het standaardpercentage waarmee het bedrag van de uitkering wordt verlaagd. Wat betreft de beoordeling van de mate van verwijtbaarheid wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 5.

Matiging van de opgelegde maatregel vanwege persoonlijke omstandigheden kan bijvoorbeeld in de volgende gevallen aan de orde zijn:

1. bijzondere financiële omstandigheden van de belanghebbende, zoals bijvoorbeeld hoge woonlasten of andere vaste lasten of uitgaven van bijzondere aard waarvoor geen financiële tegemoetkoming mogelijk is;
2. sociale omstandigheden, gezinnen met kinderen bijvoorbeeld;
3. bij een opeenstapeling van maatregelen: de zwaarte van het geheel van maatregelen is niet evenredig aan de ernst van de gedraging en de mate van verwijtbaarheid.

Artikel 3 Berekeningsgrondslag

In dit artikel wordt het uitgangspunt vastgelegd dat een maatregel wordt toegepast op de bijstandsnorm inclusief een eventueel toegekende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 dan wel de grondslag IOAW/ IOAZ. Onder de bijstandsnorm verstaan we de wettelijke norm, inclusief gemeentelijke toeslag of verlaging en inclusief vakantietoeslag. De maatregel kan ook worden toegepast op toegekende bijzondere bijstand of langdurigheidstoeslag. Deze mogelijkheid staat open wanneer de verwijtbare gedraging daarop betrekking heeft.

Artikel 4 Afzien van het opleggen van een maatregel

Een andere reden om af te zien van het opleggen van een maatregel is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Vanwege de effectiviteit ('lik op stuk') is het nodig dat het college een maatregel spoedig oplegt nadat de gedraging heeft plaatsgevonden. Om deze reden wordt onder b. geregeld dat het college geen maatregelen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden.

Er geldt in de verordening een verjaringstermijn van vijf jaar voor gedragingen die een schending van de informatieplicht inhouden. En als gevolg daarvan ten onrechte een inkomensvoorziening of een te hoog bedrag aan inkomensvoorziening is verleend. Een termijn van vijf jaar ligt voor de hand gelet op de ernst van de gedraging (fraude) en gelet op het feit dat de gemeente vaak tijd nodig zal hebben om de omvang van de fraude (het benadelingsbedrag) vast te stellen.

Op grond van het tweede lid kan het college afzien van het opleggen van een maatregel als het daarvoor dringende redenen aanwezig acht. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kunnen wij dus niet vooraf vastleggen. Het is belangrijk hierover de belanghebbende schriftelijk op de hoogte te stellen in verband met eventuele recidive.

Artikel 5 Ingangsdatum en tijdvak

In het eerste lid wordt aangegeven dat het opleggen van een maatregel plaatsvindt door het verlagen de uitkering. Verlaging kan op twee manieren:

- met terugwerkende kracht, door middel van een herziening van de uitkering, of
- door middel van verlaging van de uitkering in de eerstvolgende maand(en).

Het verlagen van het bedrag van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de gemakkelijkste methode. In dat geval hoeft er niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en het te veel betaalde bedrag aan uitkering worden teruggevorderd. Daarom is in dit lid vastgelegd dat het college een maatregel oplegt met ingang van de eerstvolgende kalendermaand. Daarbij wordt uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm of grondslag IOAW/ IOAZ.

De hoofdregel is dat een maatregel wordt uitgevoerd naar de toekomst (eerste lid). In deze verordening is echter geregeld dat in bepaalde situaties een maatregel wél met terugwerkende kracht op kan worden gelegd. Het opleggen van een maatregel met terugwerkende kracht ligt voor de hand als er sprake is van het niet nakomen van de inlichtingenplicht en het te veel betaalde bedrag aan uitkering van de uitkeringsgerechtigde moeten worden teruggevorderd.

Als de uitkering is beëindigd en al volledig is uitbetaald, is het opleggen van een maatregel alleen nog mogelijk door de uitkering alsnog met terugwerkende kracht te herzien. De door die herziening teveel verstrekte uitkering wordt teruggevorderd. De uiterste grens daarbij ligt op het moment waarop de gedraging heeft plaatsgevonden.

Hierdoor ontstaat een vordering van (doorgaans) geringe hoogte, waarbij de kans bestaat dat deze ook moeten worden gebruteerd als belanghebbende de vordering niet voor het sluiten van het boekjaar terugbetaalt. Dit alles gebeurt, terwijl de belanghebbende er wel voor heeft gezorgd dat aan hem of haar geen uitkering meer wordt verstrekt.

Zorgt de belanghebbende ervoor dat hij of zij niet binnen een jaar na beëindiging van de uitkering weer uitkeringsafhankelijk wordt, dan legt het college de maatregel niet op. Wordt de belanghebbende wel binnen een jaar na de einddatum van de uitkering weer uitkeringsafhankelijk, dan kan het college overwegen om de maatregel op te leggen bij de toekenning van de nieuwe uitkering.

Artikel 6 Samenloop van gedragingen

De regeling voor de samenloop van gedragingen heeft betrekking op verschillende gedragingen van een belanghebbende die (min of meer) op hetzelfde moment plaatsvinden. Als er sprake is van schending van meerdere verplichtingen door één gedraging, dan moet voor het toepassen van de maatregel worden uitgegaan van de gedraging waarop de zwaarste maatregel van toepassing is. De bestuurlijke boete gaat altijd voor.

Is sprake van verschillende gedragingen (meerderdaagse samenloop) dan moet voor iedere gedraging afzonderlijk het maatregelpercentage worden berekend en gelijktijdig opgelegd, tenzij dit niet verantwoord is.

Hoofdstuk 3 Het niet nakomen van de verplichtingen

Artikel 7 Indeling in categorieën

De eerste categorie betreft alleen de formele verplichting om zich als werkzoekende in te schrijven bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen en ingeschreven te blijven.

De tweede categorie, onderdeel a., gaat over de verplichting om het individuele activeringsplan, het plan van aanpak, te ondertekenen. Het plan van aanpak is als bijlage bij het besluit tot toekenning of voortzetting van de uitkering meegestuurd.

Onderdeel b betreft de verplichting voor belanghebbenden om mee te werken aan onderzoeken in het kader van de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling. Zonder medewerking is het niet mogelijk om een goed beeld te krijgen van de middelen die het college in moet zetten om het voor de belanghebbende mogelijk te maken om arbeid te aanvaarden.

De derde categorie beschrijft gedragingen die direct een aanleiding zijn tot een beroep op de

uitkering of het langer voortduren van een uitkering zonder noodzaak daarvan. Het gaat hierbij om gedragingen die de kansen op arbeidsinschakeling verminderen en het stellen van onredelijke eisen over aanvaardbare arbeid. Zo gaat het bijvoorbeeld in deze categorie om negatief gedrag bij sollicitaties en onvoldoende meewerken aan het opgesteld trajectplan, waaronder ook sociale activering (Vrijwilligerswerk naar vermogen/ SROI) verplicht kan worden.

In onderdeel c. van de derde categorie gaat het om een voorziening gericht op arbeidsinschakeling die aan belanghebbende is aangeboden en deze maakt hiervan geen of onvoldoende gebruik. Bijvoorbeeld door niet op te komen dagen voor een afspraak. Dit onderdeel is alleen van toepassing als door het gedrag van de belanghebbende het re-integratietraject niet doorgaat of voortijdig wordt beëindigd.

De vierde categorie beschrijft het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid. Maar ook het niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid voor de aanvraag voor een uitkering werd gedaan of het niet behouden van deeltijdarbeid op het moment dat belanghebbende een uitkering heeft.

As voorbeeld van een schending van deze verplichting worden genoemd: het belemmeren van een bemiddelingspoging door afwijkend gedrag, het stellen van irreële eisen of ongebruikelijke werktijden. Dat komt sterk overeen met 'gedragingen die de arbeidsinschakeling belemmeren', waarover de Centrale Raad van Beroep (hierna: CRvB) heeft overwogen dat daarvan kan worden gesproken als blijkt dat als gevolg van de gedraging kansen op werk of uitzicht op werk is verspeeld. Dit kan als een zwaardere gedraging worden aangemerkt.

Bij de vaststelling van de hoogte van de maatregel is de ernst van de gedraging dus het onderscheidend criterium. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging concretere gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van betaalde arbeid.

Artikel 8 Hoogte en duur van de maatregel

Deze bepaling bevat de standaardmaatregelen voor de vier categorieën van gedragingen die verband houden met het geen of onvoldoende medewerking verlenen aan het verkrijgen of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid.

Als binnen één jaar na een eerste verwijtbare gedraging sprake is van een herhaling van de verwijtbare gedraging, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de duur van de maatregel. Met eerste verwijtbare gedraging wordt de eerste gedraging verstaan die aanleiding is geweest tot een maatregel, ook als de maatregel wegens dringende redenen niet is geëffectueerd. Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van 12 maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarmee de maatregel is opgelegd, bekend is gemaakt.

Wanneer een belanghebbende volhardt in zijn of haar verwijtbare gedraging binnen 12 maanden na eerder beoordeling van recidive, kan de hoogte van de maatregel verdubbeld worden. Hiermee geeft het college uitdrukking aan de ernst van het volharden in verwijtbare gedragingen ten aanzien van de aan belanghebbende opgelegde verplichtingen, die horen bij het ontvangen van een uitkering.

Artikel 9 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

De verplichting om voldoende besef van verantwoordelijkheid te tonen voor de voorziening in het bestaan, geldt al voordat belanghebbende een uitkering aanvraagt. Dit betekent dat wanneer iemand in de periode voorafgaand aan de uitkeringsaanvraag een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid heeft getoond (waardoor hij niet langer beschikt over de middelen om in de kosten van het bestaan te voorzien en als gevolg daarvan een uitkering aanvraagt), het college bij de toekenning van de uitkering hiermee rekening kan houden door het opleggen van een maatregel.

Een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan uit allerlei gedragingen blijken, zoals:

- een onverantwoorde besteding van vermogen
- geen of te late aanvraag doen voor een voorliggende voorziening
- door eigen toedoen een arbeidsovereenkomst/baan verliezen.

Hoofdstuk 4 Zeer ernstige misdragingen

Artikel 10 Zeer ernstige misdragingen

Onder de term 'zeer ernstige misdragingen' worden diverse vormen van agressie verstaan. Er moet wel sprake zijn van verwijtbaarheid en van gedrag dat we in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel beschouwen. Het college kan alleen een maatregel opleggen als er een verband bestaat tussen de ernstige misdraging en (mogelijke) belemmeringen voor de gemeente bij het vaststellen van het recht op uitkering. Vandaar dat in het eerste lid wordt bepaald dat de zeer ernstige misdragingen moeten hebben plaatsgevonden onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van de WWB, IOAW of IOAZ.

Bij het vaststellen van de maatregel in de situatie dat een belanghebbende zich ernstig heeft misdragen, moet ook worden gekeken naar de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de persoonlijke omstandigheden van de belanghebbende. Wat betreft het vaststellen van de ernst van de gedraging, kunnen de volgende vormen van agressief gedrag in een oplopende reeks (steeds ernstiger) worden onderscheiden:

- a. verbaal geweld (schelden);
- b. discriminatie;
- c. intimidatie (uitoefenen van psychische druk);
- d. zaakgericht fysiek geweld (vernielingen);
- e. mensgericht fysiek geweld;
- f. combinatie van agressievormen.

Voor het bepalen van verwijtbaarheid van de misdraging moeten we kijken naar de omstandigheden waaronder de misdraging heeft plaatsgehad. Daarbij is het van belang een onderscheid te maken tussen instrumenteel geweld en frustratiegeweld. Van instrumenteel geweld is sprake als iemand het toepassen van geweld bewust gebruikt om een bepaald doel te bereiken (bijvoorbeeld het verkrijgen van een uitkering).

Agressie die ontstaat door onmacht, ontevredenheid, onduidelijkheid en dergelijke wordt frustratieagressie genoemd. De mate van verwijtbaarheid bij instrumenteel geweld is groter dan bij frustratiegeweld.

Het opleggen van een maatregel staat geheel los van het doen van aangifte bij de politie. Het college legt een maatregel op, terwijl de functionaris tegen wie de agressie zich richtte aangifte kan doen bij de politie. De gemeente kent een veiligheidsprotocol, waar in geregeld wordt hoe te handelen bij dergelijke calamiteiten.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 11 Hardheidsclausule

Doen zich situaties voor waarin op het moment van de vaststelling van deze verordening niet is voorzien of waarin onverkorte toepassing, gelet op het betoonde besef van verantwoordelijkheid en het nakomen van verplichtingen door de belanghebbende, van de gestelde bepalingen onverhoopt tot een onbillijkheid van overwegende aard leidt, dan kan het college één of meer artikelen van deze verordening buiten toepassing laten of daarvan afwijken.

Als dat gebeurt, heeft dat wel tot gevolg dat de verordening moet worden aangepast. Immers, het is daarmee een voorzienbaar geval geworden.

Artikel 12 Intrekking oude regeling

Hiermee wordt de geldende maatregelverordening ingetrokken.

Artikel 13 Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 14 Citeertitel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.